

Найдиш Т. Полікультурне виховання учнів початкової школи у позакласній роботі (Науковий керівник – доц. Предик А.А.). *Матеріали студентської наукової конференції Чернівецького національного університету (12–14 квітня 2022 року). Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи.* – Чернівці : Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. – 246 с.

Тетяна Найдиш

Науковий керівник – доц. Предик А.А.

Полікультурне виховання учнів початкової школи у позакласній роботі

Відомо, що Україна – це незалежна суверенна країна, яка має свою давню історію та цінні надбання в галузі освіти. Сьогодні перед суспільством постало питання входження до Європейського та міжнародного співтовариства, що в свою чергу спонукає до міжетнічної та міжкультурної взаємодії. На потребу розвитку полікультурності в нашій державі, наголошує український педагог В. Вікторов: «Створення в Україні нового суспільства має проходити на засадах толерантності, різновекторності, полікультурності, відходу від будь-яких монополій, але зі збереженням для українця ознак духовно-морального плану» [2, с.18].

Проаналізувавши нормативні документи констатуємо, що у «Національній доктрині розвитку освіти» полікультурне виховання представлено у розділі «Стратегія мовної освіти», де зазначено, що «у державі створюється система безперервної мовної освіти, що забезпечує обов'язкове оволодіння громадянами України державною мовою, можливість опанувати рідну (національну) і практично володіти хоча б однією іноземною мовою» [4]. Зокрема, «забезпечується право національних меншин на задоволення освітніх потреб рідною мовою, збереження та розвиток етнокультури, її підтримку та захист державою. У закладах середньої освіти, у яких навчання ведеться мовами національних меншин, створюються умови для належного опанування державної мови» [4].

Проблема полікультурного виховання є предметом розгляду у дослідженнях таких науковців, як В. Бойченко, В. Вікторова, Л. Волик, Г. Дмитрієва, В. Ковтуна, О. Мілютіна та ін.

Поділяючи погляди Г.Дмитрієва, І.Лощенової та ін., констатуємо: «полікультурне виховання - це процес цілеспрямованого й планомірного формування й розвитку світогляду, переконань і почуттів особистості, що ґрунтуються на визнанні багатоманітності культур, збагачує її почуття, формує особливе ставлення до навколишнього світу і людей у ньому і супроводжується сприйманням та осмисленням життєво важливих парадигм буття, перетворенням зовнішніх культурних смислів у внутрішній морально-етичний світ» [3].

В силу інтеграційних процесів, які відбуваються в країні шкільне середовище щорічно стає все більше диверситивним. Тому, вагомими засобами полікультурного виховання, на думку В. Бойченко, які варто використовувати у початковій школі є: казки, усна народна творчість, оповідання, народні звичаї та традиції рідного краю, міфи, ігри, та ентопедагогічне середовище [1]. Серед засобів полікультурного виховання, які варто застосовувати в освітньому процесі школи, Г.Дмитрієв пропонує проводити різноманітні рольові ігри, залучаючись до участі в яких, школярі зможуть відчувати себе на місці „іншого”, певною мірою пізнати почуття, які цей „інший” відчуває себе у тій чи тій ситуації [3].

Вважаємо, що для удосконалення виховного процесу на засадах співвідношення національного та загальнолюдського аспектів культури варто проводити такі види позакласної роботи:

- ✓ організація свят національних культур;
- ✓ проведення фольклорних конкурсів та фестивалів за участю запрошених гостей різних національностей, вечорів культури етнічних груп та національних меншин України;
- ✓ оформлення та проведення усних журналів та диспутів з питань розвитку національної культури;
- ✓ включення молодших школярів у різноманітні творчі проекти та програми.

Таким чином, вважаємо, що вчителю початкової школи необхідно володіти інформацією про традиції та звичаї різних народів світу, обирати індивідуальний підхід до кожного школяра,

використовувати засоби та методи навчання, які б допомагали проходженню соціалізації дитини в полікультурне середовище.

Список літератури

1. Бойченко В. В. (2006) Полікультурне виховання молодших школярів у навчально-виховному процесі школи : *дис. кандидата пед. наук*. Умань, 184 с
2. Вікторов В. (2005) Проблема управління якістю освіти (соціальнофілософський аналіз). *Вища освіта України. № 4(14)*. С.17–22.
3. Дмитриев Г.Д. (2009) *Многокультурное образование*. М., 208с.
4. Про Національну доктрину розвитку освіти. *Президент України. Указ, Доктрина від 17.04.2002 № 347/2002*. Режим доступу : zakon3.rada.gov.ua/laws/show/347/2002.